

Vilniaus apygardos teismui
Gedimino pr. 40/1, 01501 Vilnius

Ieškovas: **VšĮ „Versmės“ leidykla**
Geležinkelio g. 6, Vilnius
Kodas 122732630
Atsiskaitomoji sąskaita Nr. LT0272900000054671
AB Parex bankas
Banko kodas 72900

Ieškovo atstovė: **Advokatė Jurgita Judickienė**
Advokatų kontora J.Judickienė ir partneriai JUREX
Kražių g. 4-4, 01108 Vilnius

Atsakovas: **Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcija
prie Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos**
S. Daukanto a. 3, Vilnius
Kodas 8870909
Atsiskaitomoji sąskaita nežinoma

IEŠKINYS
Dėl supaprastinto atviro konkurso sąlygų

Ieškinio dydis – ginčas neturtinio pobūdžio
Žyminio mokesčio dydis – 114,70 Lt

1. Faktinės ieškinio aplinkybės

VšĮ „Versmės“ leidykla, ketindama dalyvauti Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcijos prie Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos (toliau – perkančioji organizacija) „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“ Nr. 96, 2007 m. gruodžio 12 d. paskelbtame atvirame konkurse paslaugoms pirkti (pirkimo Nr. 59306), susipažino su perkančiosios organizacijos organizuojamo konkurso dėl Lietuvos istorijos ir kultūros sričių leidinių parengimo ir išleidimo paslaugų pirkimo sąlygomis.

Susipažinus su minėtomis konkurso sąlygomis ieškovui kilo abejonių dėl dalies jų aiškumo bei atitikimo teisės aktų reikalavimams. Pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 120 straipsnio 1 dalį tiekėjas, kuris mano, kad perkančioji organizacija nesilaikė šio įstatymo reikalavimų ir tuo pažeidė ar pažeis jo teisėtus interesus, turi teisę iki pirkimo sutarties sudarymo pareikšti pretenziją perkančiajai organizacijai dėl perkančiosios organizacijos veiksmų ar priimtų sprendimų.

Pateiktoje ieškovo 2008 m. sausio 8 d. pretenzijoje perkančiajai organizacijai buvo prašoma patikslinti Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcijos prie Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos organizuojamo supaprastinto konkurso dėl Lietuvos istorijos ir kultūros sričių leidinių parengimo ir išleidimo paslaugų pirkimo aukščiau nurodytas konkurso sąlygas, kad jos nepažeistų imperatyvių teisės aktų reikalavimų bei suteiktų pagrindą tinkamai realizuoti pretendentų teises dalyvauti šiame konkurse ir tikėtis sąžiningo, teisėto bei objektyvaus pasiūlymų vertinimo.

Atsakovas, nepateikęs paaiškinimų ir atsakymų į dalį ieškovo klausimų bei atsisakęs suderinti ieškovo pretenzijoje nurodytas konkurso sąlygas su teisės aktų reikalavimais, 2008 m. sausio 15 d. priėmė sprendimą atmesti ieškovo pretenziją kaip nepagrįstą.

Pažymėtina, kad ieškovo pretenziją atsakovas atmetė nepagrįstai, nenurodydamas motyvų bei neįvertinęs teiktų pastabų dėl minėtų konkurso sąlygų, todėl remdamiesi Viešųjų pirkimų įstatymo 122 straipsnio nuostatomis, teikiame ieškinį teismui, prašydami pripažinti atsakovo sprendimą dėl

ieškovo pretenzijos nepagrįstu ir įpareigoti atsakovą pakeisti teisės aktų neatitinkančias konkurso sąlygas bei papildyti jas taip, kad būtų išvengta teisės aktų pažeidimų.

Be to, įvertinus tai, kad dėl atsakovo nemotyvuoto atsisakymo pateikti tinkamas ir teisės aktams neprieštaraujančias pirkimo sąlygas ieškovas negalėjo iki atsakovo nustatyto laiko, t.y. 2008 m. sausio 15 d. 14 val. paruošti ir pateikti pasiūlymo, darytina išvada, kad tokiais savo veiksmais atsakovas tiesiogiai pažeidė ieškovo teisę dalyvauti konkurse ir gauti valstybės lėšas savo leidiniui išleisti.

2. Teisinis ieškinio pagrindas

Viešųjų pirkimų įstatymo 20 straipsnis nustato pirkimo dokumentų turinio reikalavimus ir nurodo, kad organizuojamo konkurso dokumentuose turi būti pateikta visa informacija apie pirkimo sąlygas ir procedūras. Šios nuostatos tinkamas įgyvendinimas, pasireiškiantis detalios ir išsamios informacijos pateikimu pirkimo dokumentuose, užtikrina viešojo pirkimo procedūrų vykdymo teisėtumą, sąžiningumą ir skaidrumą.

Viešųjų pirkimų įstatymo 4 straipsnis įtvirtina pagrindinius viešųjų pirkimų principus ir nurodo, kad perkančioji organizacija turi užtikrinti, kad atliekant pirkimo procedūras ir nustatant laimėtoją būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų. Šių principų taikymas garantuoja, kad viešasis pirkimas bus vykdomas nepažeidžiant dalyvaujančių konkurse ir pateikusių pasiūlymus teikti tam tikras paslaugas ar atlikti tam tikrus darbus pagal perkančiosios organizacijos nustatytas pirkimo sąlygas asmenų teisių ir jų teisėtų lūkesčių. Šių principų nesilaikymas reiškia, kad konkurso laimėtojas bus nustatytas nesilaikant teisės aktų nuostatų ir dėl to vykdomas viešasis pirkimas nebus teisėtas.

Perkančiosios organizacijos pirkimo dokumentuose dviprasmiškų nuostatų pateikimas, būtinų sąlygų nebuvimas, nenuoseklus konkurso sąlygų išdėstymas padidina nepagrįsto ir diskriminuojančio pasiūlymų vertinimo riziką, sudaro prielaidas nesąžiningo ir neteisėto konkurso rezultato ir jo nugalėtojo paskelbimui.

1. Analizuojant perkančiosios organizacijos konkurso sąlygas pasiūlymų vertinimo dalyje, nustatyta, kad šiame konkurse pateikti pasiūlymai bus vertinami atsižvelgiant į ekonominio naudingumo ir kitus, žemiau pateiktus Konkurso sąlygų 39 punkte išdėstytus, kriterijus:

- mokslinę vertę, monografiškumą (0-20 balų);
- mokslinį ir kultūrinį aktualumą bei naujumą (0-20 balų);
- pagrįstumą ir įgyvendinimo realumą (0-15 balų);
- leidinio parengimo būklę (0-5 balai);
- kainą (0-40 balų).

Kaina, kaip konkurso pasiūlymų vertinimo kriterijus, gali ir turi būti apskaičiuota natūriniais vienetais (litalais) tiksliai ir įvertinta (balais), priklausomai nuo nustatyto jos apskaičiavimo metodo. Konkurso sąlygose nėra pateikta jokio kainos įvertinimo metodo. Šio kriterijaus apskaičiavimą detaliau nustato Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2006 m. spalio 12 d. įsakymu Nr. 1S-53 patvirtintų Viešųjų pirkimų pasiūlymų vertinimo rekomendacijų (toliau – Rekomendacijos) 18 punktą, kur nurodyta, kad konkurso pasiūlymo kaina balais turi būti apskaičiuojama pagal nustatytą formulę: mažiausiai pasiūlytos kainos ir vertinamo pasiūlymo kainos santykį padauginant iš kainos lyginamojo svorio.

Pažymėtina, kad konkurso sąlygose nenurodyta, kaip ir kokių metodų pagalba bus apskaičiuoti kainos įvertinimo balai. Be to, nenurodyta, ar kainos vertinimas priklausys nuo prašomos leidiniui sumos dydžio, ar nuo paties viso projekto vertės (leidinio sąmatos), ar dar nuo kitų, nereglamentuotų kriterijų. Konkurso sąlygose nenurodyta, kaip bus tarpusavyje lyginamos ir įvertinamos balais skirtingos apimtys (t.y. turinčių skirtingą puslapių ir iliustracijų skaičių), analogiškų ir tokio paties pobūdžio leidinių kainos (akivaizdu, jog dvigubai didesnės apimtys leidinys bus didesnės sąmatos, tačiau iš konkurso sąlygų negalima spręsti, kuriam iš tokių leidinių bus skiriamas didesnis kainos balų skaičius ir ar kainos vertinimas priklausys nuo leidinio apimtys).

Kadangi pasiūlymo kainos apskaičiavimo ir įvertinimo balais būdas nėra nustatytas ir reglamentuotas konkurso sąlygose, vienintelis paaiškinimas, kaip šis kriterijus bus paskaičiuotas, yra subjektyvus ir abstraktus Viešojo pirkimo komisijos narių vertinimas, nesiremiantis jokiais tiksliais ir reglamentuotais skaičiavimais. Akivaizdu, kad didžiausią lyginamąjį svorį iš visų vertinimo kriterijų turinčio kainos kriterijaus vertinimas remiantis tik subjektyvia komisijos narių nuomone yra akivaizdžiai neteisėtas ir pažeidžia imperatyvias Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas bei šiame įstatyme įteisintus viešųjų pirkimų procedūrų pagrindinius principus.

2. Svarbu pažymėti ir tai, kad šiame konkurse yra vertinama tiekėjo viso konkursinio pasiūlymo (leidinio) kaina, tačiau iš konkurso laimėtojo gali būti perkama tik dalis jo pasiūlymo (leidinio tiražo), apie tai niekur neužsimenant konkurso sąlygose. Sutarties projekte perkančioji organizacija įsipareigoja sumokėti teikėjui iki 100 procentų paslaugų vertės sumos (pirkimo dokumentų priedo Nr. 3 (sutarties projektas) 2.1.1. punktas), tačiau yra visiškai neaišku, apie kokias kainas (vertės, sąmatos) yra kalbama šiose sąlygose, t.y. ar apie viso leidinio sąmatos sumą, ar tik apie dalies leidinio tiražo sąmatos sumą. Be to, minėtos sąlygos formuluotė „iki 100 procentų“ perkančiajai organizacijai leidžia manipuliuoti šios sąlygos aiškinimu ir vertinimu, pasirenkant nuo 1 iki 100 procentų finansavimo dydį.

Atkreipiame dėmesį, kad konkurso laimėtoju bus mokama ne jo nurodyta pasiūlymo, kurį įvertinus, Konkurso komisija pripažins geriausiu pasiūlymu, vertė (kaina), o galimai tik dalis šios vertės (kainos), nors tokio dydžio nustatymo ir paskirstymo atsakovas pirkimo sąlygose nėra nustatęs ir reglamentavęs. Toks konkurso organizavimas, kai nėra aiškiai nurodoma perkama paslauga bei jos apimtys, iš esmės prieštarauja Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis bei jame įtvirtintiems konkurso organizavimo pagrindiniams principams. Faktiškai konkurso sąlygose nurodytas dalinis leidinių išleidimo finansavimas, tačiau tai nėra aiškiai ir nedviprasmiškai reglamentuota pirkimo dokumentuose, be to, neaišku, kokia apimtimi ir tvarka bus vykdomas toks paslaugos pirkimas. Šios konkurso sąlygų nuostatos turi būti pakoreguotos ir patikslintos, priešingu atveju, tai bus pagrindas laikyti konkurso sąlygas neteisėtomis.

3. Be to, kad Pirkimo dokumentuose nenurodyta pilna ir teisės aktų pagrindu reikalaujama informacija, kuri yra būtina tinkamai paruoštoms konkurso sąlygoms bei tai, kad Pirkimo dokumentuose nėra nurodytas kainų vertinimo būdas, juose nėra aptarta ir pačios kainos sąvoka, tad lieka neaišku, kieno konkrečiai kaina yra vertinama (ar projekto sąmatos, ar atsakovo finansuojamos dalies kaina ar pan.), taip pat nenurodyta, kaip turi būti apskaičiuota ir išreikšta pasiūlymo kaina, nenurodyta ir perkamos paslaugos apimtis bei lėšų paskirstymo atskiriems projektams kriterijai. Pirkimo dokumentuose nenurodyta, kaip bus paskirstomos lėšos, nenustatyta jokios lėšų paskirstymo metodikos.

4. Pagal Rekomendacijų 11 punkto nuostatas ekonominiam pasiūlymų naudingumui įvertinti pasirenkama kaina ir tik tie kriterijai, kurie žymiai padidina perkamo objekto naudojimo efektyvumą. Vieni kriterijai gali būti išmatuojami ar apskaičiuojami, kiti, kurių negalima išreikšti konkrečiais natūriniais vienetais – įvertinami ir jų reikšmė nustatoma ekspertinių vertinimų metodais. Atsižvelgiant į tai, yra labai svarbu konkurso sąlygose nurodyti, ar bus naudojamas ekspertinis vertinimo metodas, jei bus, tai siekiant užtikrinti vertinimo nepriklausomumą bei objektyvumą, būtina nurodyti, kokie ekspertai bus kviečiami vertinti tam tikrus pateiktų pasiūlymų klausimus.

5. Akcentuotina, jog visi pasiūlymo vertinimo kriterijai, kurie nurodyti Pirkimo dokumentų 39 punkte, nėra apibrėžti, paaiškinti, detalizuoti, nenurodytos šių kriterijų taikymo ribos ar kiti duomenys, kurie leistų spręsti, ką iš viso perkančioji organizacija norėjo pasakyti šiais vertinimo kriterijais. Pavyzdžiui, Pirkimo dokumentų 39.1 punkte nurodytas kriterijus - mokslinė vertė, monografiškumas - nėra niekaip apibrėžtas, įvardintas ar specifikuotas, dėl ko ir jo taikymas vertinant pasiūlymus lieka neapibrėžtas ir neaiškus. Tokia pati situacija yra ir su kriterijais, nurodytais 39.2, 39.3, 39.4 punktuose – jie neapibrėžti, neaiškūs ir nedetalizuoti, o svarbiausia – jie nėra objektyvūs, kas leistų juose vertinti nepriklausomai nuo kiekvieno komisijos nario subjektyvaus suvokimo.

Taip pat pažymėtina, kad kiekvienas vertinimo kriterijus susideda iš dviejų vertinimo sudedamųjų dalių (pavyzdžiui, mokslinė vertė ir monografiškumas), tačiau nėra nurodyta, ar bus vertinamos šios dvi dalys balais vienodai ar skirtingai, ar bus pateikiamas bendras vertinimas ir t.t.

Be to, leidinio parengimo būklė pagal Pirkimo dokumentų priedą Nr. 1 gali būti dvejopa – 1) parengtas rankraštis; 2) parengtas maketas, tačiau Pirkimo dokumentų 39.4 punkte nurodyta šio kriterijaus įvertinimo amplitudė yra nuo 0 iki 5 balų, tuo tarpu visiškai nedetalizuojant, už kokios būklės leidinį bus skiriamas koks balų skaičius. Toks neapibrėžtumas dar kartą patvirtina Pirkimo dokumentų, o ypač pasiūlymo vertinimo kriterijų, prieštaravimą teisės aktų ir net sveikos logikos reikalavimams.

6. Akivaizdu, kad pagal šio konkurso Pirkimo dokumentus darytina išvada, jog svarbiausiu vertinimo kriterijumi gali būti subjektyvi vertinimo komisijos nuomonė dėl pateikto pasiūlymo.

Pažymėtina, kad tam tikros sąlygos, pastabos ir išimtys Pirkimo dokumentuose nurodytos labai dviprasmiškai ir abstrakčiai, dėl ko jų taikymo teisėtumo klausimo nagrinėjimas yra gana sudėtingas ir painus. Konkurso sąlygose daug dėmesio skiriama pasiūlymų atmetimo pagrindų nustatymui ir reglamentavimui, tačiau aiškių vertinimo kriterijų bei vertinimo tvarkos nebuvimas suteikia galimybę perkančiajai organizacijai manipuliuoti pateiktų pasiūlymų vertinimo klausimais, neskaidriai ir nesąžiningai vykdyti organizuoto viešojo pirkimo procedūras.

Darytina išvada, kad konkurso sąlygos parengtos netinkamai, daugelyje vietų prieštarauja Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatoms ir dėl to sudaro prielaidas nesąžiningo sprendimo dėl konkurso rezultatų priėmimui.

3. Dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo

Pagal Civilinio proceso kodekso 144 straipsnio 1 dalį, teismas dalyvaujančių byloje ar kitų suinteresuotų asmenų prašymu gali imtis laikinųjų apsaugos priemonių, jeigu jų nesiėmus teismo sprendimo įvykdymas gali pasunkėti arba pasidaryti nebeįmanomas. Laikinųjų apsaugos priemonių tikslas – apsaugoti kreditoriaus interesus. Laikinosios apsaugos priemonės gali būti taikomos tiek nepareiškus ieškinio, tiek ir bet kurioje civilinio proceso stadijoje. Be to, teismas nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių priima nenagrinėdamas faktinių bylos aplinkybių.

Siekiant apsaugoti ieškovo teises ir teisėtus interesus bei užkirsti kelią atsakovo neteisėtiems bei žalingiems veiksams būtina taikyti laikinąsias apsaugos priemones. Laikinųjų apsaugos priemonių taikymas būtinas ir tam, kad būtų išvengta bylinėjimosi apimties, teismo, šalių bylinėjimosi išlaidų.

Ieškovo nuomone, nesiėmus laikinųjų apsaugos priemonių ir nesustabdžius supaprastinto atviro konkurso paslaugoms pirkti pirkimo procedūros, teismo sprendimo įvykdymas būtų labai apsunkintas. Laikinosios apsaugos priemonės turi būti parenkamos vadovaujantis efektyvumo principu – taip, kad jos maksimaliai užtikrintų būsimo teismo sprendimo įvykdymą. Nepritaikius šios laikinosios apsaugos priemonės, bus sukelta daug nepageidaujamų pasekmių, kurios apsunkins ginčo nagrinėjimą, padidės ne tik bylinėjimosi apimtis, teismo, šalių bylinėjimosi išlaidos, bet ir laikotarpis, per kurį būtų išnagrinėtas ginčas ir priimtas atitinkamas sprendimas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, yra pagrindas laikinąsias apsaugos priemones taikyti atsakovui nepranešus.

Remdamiesi Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsniu, 18 straipsniu, Civilinio kodekso 1.80 straipsniu, Civilinio proceso kodekso 144 straipsniu bei atsižvelgdami į išdėstytas aplinkybes ir motyvus,

prašome teismo:

1. Pripažinti neteisėtu atsakovo Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direkcijos prie Lietuvos Respublikos Prezidentūros kanceliarijos 2008 m. sausio 15 d. sprendimą, kuriuo atmesta ieškovo pateikta 2008 m. sausio 8 d. pretenzija dėl supaprastinto atviro konkurso sąlygų.

2. Įpareigoti atsakovą pakeisti supaprastinto atviro konkurso sąlygas pakeisti taip, kad :
 - 2.1. Pirkimo sąlygose būtų nurodyta pirkimo kainos nustatymo ir vertinimo tvarka;
 - 2.2. Pirkimo dokumentuose būtų nurodyta, kokia apimtimi bus perkamos teiktinos paslaugos, ar bus apmokėta visa leidinio išleidimui reikalinga suma ar tik jos dalis ir kokia dalis;
 - 2.3. Pirkimo dokumentuose būtų nurodyta pirkimo lėšų paskirstymo tvarka ir metodika;
 - 2.4. Pirkimo dokumentuose būtų nurodyta, ar pasiūlymų vertinimui bus naudojamas ekspertinis vertinimo metodas, nenurodyti ekspertai;
 - 2.5. Pirkimo sąlygose būtų nurodyta pasiūlymo vertinimo kriterijų taikymo tvarka (kriterijų apibrėžimas ir detalizavimas).
3. Taikyti laikinąsias apsaugos priemonės ir stabdyti supaprastinto atvirojo konkurso paslaugoms pirkti pirkimo procedūras.
4. Laikinąsias apsaugos priemonės taikyti atsakovui nepranešus.
5. Priteisti iš atsakovo bylinėjimosi išlaidas.

Vadovaujantis Civilinio proceso kodekso 112 straipsnio, prašome teismo išreikalauti iš atsakovo visus su ginčijamu konkursu susijusius dokumentus.

Neprieštaraujame, kad atsakovui nepateikus paruošiamųjų procesinių dokumentų ar esant kitoms įstatyme numatytoms aplinkybėms būtų priimtas sprendimas už akių.

Taip pat informuojame gerb. Teismą, kad ši civilinė byla bus vedama per advokatę Jurgitą Judickienę, kuri praktikoja Advokatų kontoroje J.Judickienė ir partneriai JUREX; Kražių g. 4-4, 01108 Vilnius; tel.: 8-5-2497100, faks.: 8-5-2497101; el.p. j.judickiene@jurex.lt.

PRIDEDAMA:

1. Ieškinio egzemplioriai;
2. Lietuvos tūkstantmečio minėjimo direktijos prie Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos 2008-01-15 rašto Nr. 130-S-07 nuorašai;
3. Konkurso sąlygų nuorašai;
4. Išrašas iš teisinių paslaugų teikimo sutarties;
5. Dokumentas, patvirtinantis žyminio mokesčio sumokėjimą.

Advokatė

Jurgita Judickienė

Vilnius, 2008 m. sausio 15 d.